AFGEGEVEN TEGEN ONTVANGSTBEWIJS

Aan de Gemeenteraad en het College van Burgemeester en Wethouders van Bergen op Zoom

Postbus 35, 4600 AA BERGEN OP ZOOM

Bergen op Zoom, 19 december 2021

Onderwerp: **Binnenhavens**

Geachte leden van het college en de gemeenteraad,

Mede namens Stadsgidsen Bergen op Zoom, Stichting Stadsherstel, de Geschiedkundige Kring en de Stichting tot Herstel van de Oude Kaai stuurt de Vereniging Binnenstad u deze brief.
Deze organisaties zijn niet alleen verontwaardigd over het ontstaan van de 'zandzakken'-situatie in de oude haven, maar ook zeer verontrust over de termijn en de manier waarop de kademuren hersteld worden. Tot nu toe ontbreekt er concrete informatie over een snelle en adequate aanpak van het probleem.

Bestuurlijke omissie

Al in 2013 was het landelijk bekend dat kademuren dringend onderhoud nodig hadden. Mede daarom rooide de gemeente Bergen op Zoom de bomen op de Noord- en Zuidzijde Haven. Evenwel zonder aandacht voor het feit dat de schade aan de bovenzijde van de muren vooral veroorzaakt is door het ondoordachte verhogen van de rijbanen in de 60-er jaren. De Vereniging Binnenstad heeft vanaf 2013 meerdere malen dringend aandacht gevraagd bij het college voor het broodnodige onderhoud aan de kademuren. Gedurende jaren is dat onderhoud over het hoofd gezien of ten onrechte uitgesteld. Niets doen is ook een bestuurlijke keuze. Feitelijk mag van een gemeentebestuur verwacht worden dat negatieve gevolgen van langdurig achterstallig onderhoud snel, structureel en blijvend weggenomen worden. Het zou een gemeentebestuur sieren als een bestuurlijke tekortkoming hersteld wordt.
Verder is het verbazingwekkend dat er nu omwille van de veiligheid met nodeloze spoed, maatregelen zijn genomen. In vergelijking met vier jaar geleden is dat aspect nauwelijks veranderd. De aanzienlijke investering in de zandzakken-noodmaatregel waarmee geen structureel effect behaald wordt, is daarom voor een gemeente in financieel ongunstige omstandigheden treurig te noemen. Die investering kan immers geen component zijn in een nog te maken herstelplan. Bedacht moet worden, dat het inbrengen van de zandzakken € 75.000,- gekost zal hebben, maar dat het verwijderen van die zakken vanaf de verontreinigde bodem wellicht het dubbele zal kosten.

Vooruitzien

Het waterbeheer in de binnenstad in relatie tot de klimaatverandering vraagt nadrukkelijk aandacht. Uit de hoogtekaart van het gebied beschermd stadsgezicht is af te leiden dat bij een overmatig aanbod van hemelwater de afvoerdruk terechtkomt op de lager liggende aflopende strook Geweldigerstraat/Zuivelstraat, Vierkantje/Grote Markt, Lievevrouwestraat+Rijkebuurtstraat/Moeregrebstraat, gedempte Haven, Oude Haven.
Daarnaast speelt een probleem van de overstort (gemengd vuil en schoon water) van het hoofdriool in de binnenhaven, en daarmee ook in de nieuwe wateren nabij het voormalige Nedalco-complex. Het is onvermijdelijk tijdig te zorgen voor een goed waterbeheer. Gebeurt dat niet dan zullen de nieuwe bewoners gaan klagen over stinkend water voor hun deur en terras. Een van de opties om dit probleem te voorkomen, is de bouw van een bergbezinkbassin. De beste oplossing is natuurlijk het scheiden van vuil en schoon water, zo mogelijk door hemelwater op eigen terrein te laten bezinken, dan wel de gescheiden afvoersystemen te completeren.
Indien gekozen zou worden voor een bergbezinkbassin zou dat gemaakt kunnen worden in de huidige open haven, maar bouwkundig is het veel eenvoudiger dit in droogbouw te doen in de huidige gedempte haven. Dat zou dan een win-winsituatie kunnen opleveren. Enerzijds kan het niet nagekomen besluit om in 2012 het water daar terug te brengen daarmee ingelost worden,

anderzijds biedt het ook de mogelijkheid boven het bassin een ondiepe waterpartij te maken waarmee een van de mooiste stadsgezichten in zijn waarde hersteld kan worden.

Toeristische potentie

Bergen op Zoom onderscheidt zich van vele andere steden door de historische context in het bijzonder binnen het beschermd stadsgezicht. Daar liggen grote kansen vinden het gemeentebestuur, ondernemers, toeristische- en cultuur(historische) instanties en vele inwoners van de gemeente.

Nu de Schelde-Vesting ver in ontwikkeling is gekomen is het van het grootste belang de verbinding tussen het oude centrum en het nieuwe gebied met industrieel erfgoedcomponenten de aandacht te geven die het verdient. De verbinding vanaf de Gevangenpoort tot en met het Hamplein is wat dat betreft verwaarloosd en in beeld-kwalitatieve zin nu ernstig aangetast door de zandzakken. Het beeld van de haven moet een positieve bijdrage leveren aan de beleving van deze belangrijke verbinding.

Uit een onderzoek is gebleken dat, als we ook een interessante verbinding (looproute) willen realiseren tussen het complex De Zeeland en de binnenstad, de voorkeur uitgaat naar een route via het Wagenplein of het Watermolenplein en (de nu nog gedempte) Kaai. Die route kan sterk veraangenaamd worden als er water in de huidige gedempte Kaai aanwezig is. Verderop loopt de route via de Rijkebuurtstraat visueel dood tegen de barrière van de Westersingel. Vooruitlopend op de volledige reconstructie van de Westersingel kan nu al het water in de oude stadsgracht voor de Gevangenpoort teruggebracht worden, tegelijk met het vrij leggen van de oude brug vóór de Gevangenpoort en het zichtbaar maken van de voormalige voorpoort.

Zo kan de verbinding tussen stad en havenkwartier sterk verbeterd worden, evenals de toeristische potentie. Er zal ook een extra volume voor de waterberging mee gerealiseerd kunnen worden.

Tot slot

Duidelijk zal zijn dat niet al deze werken aaneensluitend en financieel haalbaar uitgevoerd kunnen worden. Zo een project zal zeker over meerdere jaren uitgesmeerd moeten worden. Mogelijk kan het geheel als Erfgoeddeal gerealiseerd worden, wat een aanzienlijk bijdrage van Rijkswege kan betekenen. Het is aanbevelenswaardig goed na te denken over zulke diepte-investeringen die de stad en gemeente op langere termijn voordeel op gaan leveren. Onsamenhangend en gefragmenteerd bezuinigen leidt vaak tot kwaliteitsverlies en is in financieel opzicht uiteindelijk nadelig.

Het is zaak het herstel van de kademuren niet naar 2023 of later te verschuiven, maar dat direct in het komende jaar tot uitvoering te brengen. De besluitvaardigheid inzake de zandzakken laat zien dat het mogelijk is snel een gefaseerd, haalbaar en doordacht plan te maken.

Vragen

Graag willen we spoedig antwoord op de volgende vragen:

- Wat is het advies dat de raad aan het college geeft over deze kwestie?
- Heeft het college subsidiemogelijkheden onderzocht?
- Wordt gebruik gemaakt van de Erfgoeddeal?
- Wordt er op korte termijn een werkgroep geformeerd waarin ter zake kundige vertegenwoordigers van belangenorganisaties en bewoners plaatsnemen?
- Wanneer is het herstel van de kademuren afgerond?

Met belangstelling zien wij uw reactie tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Vereniging Binnenstad Bergen op Zoom,

Stadsgidsen Bergen op Zoom

Stichting tot Herstel van de Oude Kaai,

Geschiedkundige Kring

Stichting Stadsherstel,